

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

"Narod bez narodnosti jest tijelo bez kosti!"

Br. 35.

Volosko-Opatija u četvrtak 29. kolovoza 1901.

God. II.

Imenovanje župana u Kastavščini i zemaljski odbor.

Pod tim naslovom napisali smo već u posljednjem broju članak. Rekli smo, da je občina konstituiranjem novoga zastupstva ostala bez župana; da je občinski glavar i občinsko zastupstvo priznalo potrebitim da se za dobu ovoga zastupstva imenuje župan; i da ih je prvi predložio a drugo imenovalo za 21 županiju.

Na dalje smo rekli, da je proti imenovanju 16 župana talijanski plaćenik Krstić s nekimi svojimi pajdašima učinio utok na zemaljski odbor; da je zemaljski odbor ili junta obustavio brzojavno zaključak zastupstva o imenovanju 16 župana pogledom na rečeni utok, i obećao da će utok odmah riješiti; da je s tim rješanjem čekao tri mjeseca; da ga je konačno riješio dne 19. julya t. g. i to tako da je odbio utok Krstićev i njegovih pajdaša, i dao pravo občinskomu glavaru i občinskomu zastupstvu, i obrazložio to tim da se imenovanje župana dogodilo po ustanovah § 51. občinskoga reda za Istru, po ustanovah koje su jedine odlučujuće i obvezne u toj stvari.

Popunjemo što smo rekli onda samo tim, da su među tim bili izručili županske pečate također bivši župani, za prvanje dobe zastupstva, Gornjega Rukavca i Zvoneća.

Na svrsi bili smo rekli, kako smo bili doznali u zadnji hip, da će se Krstić pritužiti na upravno sudište u Beču proti rečenoj odluci junte.

Čudno to zvuči u usijih svakoga, da se Krstić koji je plaćen također od članova junte, koji po junti i Talijani radi ono što radi, da se taj Krstić pritužuje proti juntoj odluci.

A ipak je tako.

Na 9. augusta je prijavio Krstić juntu, da će se proti njezinoj odluci od 19. julya t. g. pritužiti na upravno sudište, i molio ju da čini obustaviti izvršenje te njezine odluke.

Već dne 10. augusta, odmah slijedeći dan, je junta zbilja občinskom glavarstvu javila, da obustavlja izvršenje svoje odluke, dok upravno sudište ne riješi pritužbu Krstićevu ako ju bude podneseno u roku od 6 tjedana. Tako bilo je priobćeno občinskomu odboru 17. t. m.

Sa rješanjem utoka od 10. marča 1901. do 19. julya 1901 čekala je junta preko 4 mjeseca. U ovom slučaju riešila spis od danas na sutra.

Sad više nego prije smo uvjereni, da je prije zatezala samo da može u mutnom loviti; i da je konačno riešila samo da pokaže stanovitim aliepeem kako je pravedna i kako se drži zakona. Dapače idemo i dalje. Nam se sve čini da je već onda kad je riešila utok znala što se ima kašnje učiniti, da je morala sama uputiti talijanskoga plaćenika što ima činiti kad dobije onu njezinu odluku; da igra dakle komediju nedostojnu jedne javne oblasti.

Svojom odlukom od 10. augusta posmradila se je na svoju odluku od 19. julya t. g.

To posmradenje utemeljila je na 17. § državnoga zakona od 22. oktobra 1875. br. 36 iz godine 1876. A taj zakon i taj paragraf neda njoj takova prava.

Ona je htjela pokriti ustanovom zakona svoj nezakoniti postupak. Ona neima za se ničem po čem bi mogla na temelju zakona obustaviti izvršenje svoje odnosne odluke. Za nju govori samo samovolja i čežnja za uzdržavanjem nemira i nereda u Kastavščini. Sramota za jednu javnu oblast! Sramota i sto put sramota za nju i za one koji ju zaštićuju.

Kastavščini je junta u dvadeset i više godina namienila i drugih udaraca i smrtnih udaraca. Al je Kastavščina pravom i zakonom u ruci znala te udarce uvijek odbiti, i odbijati će ih i dalje. Odbiti će i ovaj glede župana, al ujedno i u ovom slučaju imati će jedan dokaz više kako junta paklenski postupka naprama občini Kastavskoj. Kastavski obćinari su ju već dobro upoznali. Sad može u Kastavščini samo zvenkom novaca imati nekoliko pristasa. Al ti su tako malobrojni, da se upravo gube kao mački među lavovi. U ognju kuša se zlato. U postupku junte i njezinih zagovornika očelili su se Kastavski obćinari tako, da su kadri odbijati sve bezobrazne, lopovake, nezakonite napadače, dolazili oni od koje mu drage strane. Napadani u svojih pravih postaju sve jači za obranu svojih prava.

Od glavara predloženi a od zastupstva imenovani župani bit će toliki stupovi u toj obrani, tim čvršći koliko njim većih zapreka čini junta u vršenju njihove županske časti.

Na svrsi spominjemo, da je junta na nekakvu nepoznatu telegrafsku pritužbu dala neke naloge občinskomu glavarstvu. To može učiniti samo jedna oblast, kakova je junta u Poreču, koja u svojem bezobrazluku ne pozna ni prava ni zakona, nit najelementarnijih načina u uređovanju.

Spominjemo također, da na temelju zakona može upravno sudište kazniti sa globom od 5 do 1000 for. one koji čine na nju pritužbe proti jasnom slovu zakona. Krstić ne može se toga bojati, jer neima ništa, nit košulje svoje. Njemu bi se najviše moglo dogoditi da ga zatvore mjesto globe; al na zatvore je već naučan. Onim koji još što god imade, mogli bi rečene globe platiti, i zapraviti liepi diel svoga, ako ne i sve svoje!

Ča je novega po svete?

Austrija. Prosvjedna skupština Sretnemaca proti katoličkom sastanku u Ljutomerjicah komu je prisustvovalo oko 1300 osoba, svršila je velikim škan dalom, ter je vladin zastupnik radi žestokih napadača zast. Eisenkolba na katoličku crkvu morao raspustiti prosvjednu skupštinu. Vladinog zastupnika

napala je svjetina s časami pivo, ter oružničtvu težkom mukom uspjelo, da uzpostavi mir. — Dne 22. t. mj. prihvatila je u Mariboru skupština pouzdanika dolnjostajerskih Slovenaca važnu rezoluciju, kojom se među ostalim zahtjeva, da se svi slovenski zastupnici u carevinskom vieću sjedine u postupku prema vladi, a naročito glede nagodbe s Ugarskom i glede drž. proračuna.

Bugarska. Imedju bugarskih i turakih vojnika došlo je na granici kod sela Čenag do oštrog sukoba, kod koga je palo pet turskih vojnika. — Iz raznih krajeva Macedonije stižu glasovi, da su bugarski-macedonski odbori počeli ponovno živo kriomčarenje oružjem.

Francezka. Oficijalni program o dolasku ruskog cara Nikolaja u Francezku je prilično manjkav. Stalno je samo to, da će se ruski car prije dolazka u Francezku sastati dne 10. sept. t. g. s njemačkim carem kod Danziga, ter da će nekoliko dana kasnije odloziti na ruskoj jahti „Sjeverna zvijezda“, skupa s caricom, u Dunquerque, gdje će ga dočekati predsjednik francuske republike Loubet, predsjednici komore i senata, Deschanel i Fallières, ter svi ministri. Zatim će slijediti velika smotra (revista) francuzkog brodovlja, doručak na francezkoj ladji „Hoche“. Kod te smotre imao bi prisustvovati i belgijski kralj Leopold.

Drugog dana 17. septembra t. g. odvesti će se car s Loubetom na vježbalište kod Reimsa, gdje će se obaviti velike manevre. Caru će se predstaviti u svemu oko 150.000 momaka, a zapovjedat će toj velikoj vojsci general-simus Brugere. Treći dan imao bi car doći u Pariz, jer je već gradsko vieće u Parizu jednoglasno zaključilo, da se umoli cara, da svojim posjetom počasti francezku priestolnicu. Zadnji dan boravka bit će na reimskoj ravnini velika vojna smotra, kod koje će se caru predložiti novi specijalni odjeli francezke vojske i to vojni odjel biciklista i zrakoplovni odjel. Hoće li ruski par još koji dan više ostati u Francezkoj nije za sada još stalno. — Sva ruska, a osobito franceska štampa, koja je opojena neopisivim entuzijazmom, pozdravlja najsrdačnije put ruskih carskih supruga u Francezku, kao najsjajniji dokaz ojačanja obstojećeg francusko-ruskog saveza, ter će po tom biti doček ajsan, veličanstven. Pogovara se, da predsjednik Loubet misli tom prilikom pomilovati njeke franceske političke prognanike. — Francezki poklilar u Carigradu Constans dobio je, polag „Agencije Havas“, u poznatom pitanju radi obrežja (Quais-ay) podpunu zadovoljstina i time bi bio posvećeno riešen francezki-turski spor.

Englezka. Englezi su pravi europski Čifuti i okrutni Cincari, koji su se već odavna naučili nečovječno postupati s Buri, pa bi sada tako htjeli postupati s našimi ljudji. Kako je poznato prigodom tobožnje bune proti lordu Robertsu bila su okrutnim načinom izagnana iz Južne Afrike medju

ostalimi i 54 austrijska podanika, od kojih većinom naši Primorci, ter jim je lakomi Englez, pod izlikom da su bunтовnici ugrabio sve, što su jađnici godine i godine krvavimi žulji zaslužili. Naši su se radnici proti takovom nečovječnom postupku englezke vlade pritužili i zahtjevali odštetu, ali jim je, kako čitamo u zadnjih novinah, nepravedna južno-afrikanska komisija u Londonu odbila ovih dana sve reklame, kao neosnovane. — Reklami Josipa Dubrovića i Stjepana Frankide tipični su za većinu tih naših štradalaca pred englezkim zulomom. Osobito ovaj potonji opisuje, kako su jih Englezi prigodom izгона držali za Bure i zlostavljali jih na nečuvni način. Kad su zahtjevali ti nesretnici svog konzula, doveli su jim Englezi nekog čovjeka, kao lažnog austrijskog konzula, ali kasnije jih ni pravi austr. konzul nije mogao zaštititi od englezkog barbarstva. Na reklam Frana R. Gačanica iz Malog Lošinja izjavio je zastupnik englezke vlade, da on kao austro-ugarski rezervista nije smio ostaviti svoje domovine, pa za to da neima prava na odštetu, a za Josipa Jožića iz Rieke kazao je, da je već izgubio ugarsko državljanstvo, pošto je 16 godina izvan svoje domovine. (Pa da to nije barbarstvo i prava sramota za civiliziranu Europu Op. sl.)

Transval. Zanimivo je izvješće znamenitog englezkog ratnog kritičara Charles Williams, koji sudi veoma nepovoljno o položaju Engleza u južnoj Africi, ter medju inim kaže: Kruitinger prešao je s malom četom u Oranju ali nitko nezna, kamo je dospjelo njegovih 3—4000 ljudi. Scheepererov odje-Bura došao je već do mora, neće bit djeke nikakvo čudo, ako glasoviti general De Wett opjet provali u Kapsku. (Po najnovijoj brzopjavi iz Londona su već generali De Wett i Steijn u neposrednoj blizini iztočne obale Fischriver, u Kapskoj koloniji Op. sl.)

Položaj Engleza je uvijek jednako neugodan kao i prije, jer su Buri zaposjeli u Kapskoj koloniji isto toliko zemljišta, koliko i Englezi u Oranju i Transvalom Buri ugrožavaju ozbiljno grad Ondsthaaru, a Englezi sa svim proklamom lorda Kitchenera nisu u stanju da obrane svoje lojalne koloniste jer cijeloj vojsci fali jedinstveno žestematično vodstvo. (A Englezom poštenja i pravice!! Op. sl.)

Dopisi.

Iz Veprioca. Pišu nam od tamo: Molim Vas g. uredniče da bite štampali va „Narodni list“ ovaj moj dopis da svet sama kakova je većina našega občinskoga zastupstva. Na 12. e. m. bila je obćinska sednica va Villa Verginija. Kako 6. točka bilo je na dnevnem rede ali programe ovako napisano: „Popora Jinasijalskoj škole u Pazinu“. Vidite kako su naši mački šegavo bedasti. Nisu hteli staviti va program za ku gimnaziju ča se dat va podpora za hrvatsku al za talijansku a vendar se zna da su va Pazine dva gimnazija hrvatski i talijanski. Zna se

da je hrvatski gimnazij od governa, za kega troši cela Austrija a zna se da su Talijani stvorili talijanski gimnazij za dišpet hrvatskemu i da za talijanski gimnazij troše samo naša provincija a da za ta nepotrebni trošak plaćamo svi u Istre veli adonacijali i školske taksi. A hrvatskem gimnazije se uče kmetska deca, da i oni postanu ljudi. Va talijanskem kako i va onem kega Talijani imaju va Kopre se deca vade širit talijanstvo po Istre, zmerat nam Slavincem: „šćavi, dicit“ i drugo. Znamo i to da su va talijanskem gimnazije va Pazine skoro sva gospodstva deca, a va hrvatskem samo siromašni kmetski sini a moj tem jedan Vepričan ki se tako dobro vadi da će, ako gre ovako napro bit na dluku i čast roditeljem i Vepričnu. Za svem tem su oni zasliepljeni zapućeni reprezentanti od talijanske veđine odlučili dat talijanskemu gimnaziju va Pazine 40 K podpori.

Naši reprezentanti su se temu protivili svimi moći, dokazovali su kako je talijanski gimnazij va Pazine nepotreban za Talijani imaju veđ jednega va Kopre, povelu su da Istra ima od tega talijanskoga gimnazija za dišpet va Pazine 60 tisuć krun na leto troška kega mora siromašni istarski kmet svojem krvavem žniji plaćati. Sve to ni niš pomoglo. Veđine je odlučila kako je župan predložil. Veđine su kako mameluki, na sve kinu bilo dobro ale zlo. Još govore ti mameluki da su za starinu. Ča je morda naša starina bila kada talijanska? A vendar oni delaju sve za Talijane. Za njih glasuju davaju podporu njihovem gimnaziju, delaju sve kako njim Talijani zapovedaju, a s druge strani Talijani svakidan va svojeh fojeh pišu da je Istra talijanska! Altroke za starinu i domaćinu! Oni su izdajice svojega roda i jezika, proklete njim seme bilo! I takovi izdajice velju Vepričanu za nos, jedno misle a drugo govore. Zač? Za to zač njim je prvo gladna trbušina nego pošteno čelo i deblja koža na čelo nego na tovare. — Za litru vina i kartu od pet bi izdali ne samo svoj rod i jezik nego Boga i dušu, oca i majku. Sram vas bilo izdajice! Prit će i Van crni petak. Čujte još i ovi: Na jednoj obćinskoj sednice se je razpravljalo da se polk Andrejčić iz obćinske kase plati otkodinu za izteklo mu vino za 3000 florini a Kukiću 1900 florini. I mameluška veđina je bila pripravna dat te tisuće Andrejčiću i Kukiću, da se ni naša manjina svemi silami protivila. Da ni bilo onih 5 našeh reprezentanti obćina Vepričan bi bila imela danas 4200 florini manje ako pak k temu računamo još interes za tri leta, bilo bi sada 5000 florini. Kemu moreno zahvaliti da smo teh 5 tisuć florini prišparali. Nijednemu nego onem 5 našem reprezentantom ki su se zubi i nokti branili da se te tisuće ne hite more. Za to njim mora bit zahvalan celi Vepričančki puk. Ja i siguran sam da će to i svi poštenu Vepričani poželit njim krepko zdravje da moru i napro zagovarati i branit komunjsku korist i čuvat komun od škodi va ku bi ga talijanska veđina svojem priznamki tikvami spravila. Drugi put ču vam se još oglanit.

Dopis iz Umilja. Na 25. o. m. priredili su nam naši školani večeruju zabavu, na ku smo pohrili svi, ki smo mogli, tim više, aš smo znali, da će sve ča se dobije poć na korist družbi sv. Cirila i Metoda. Baš su nas liepo razveselili svojimi tamburicami i s prestavum. Najviše smo njim zahvalni, da su nam prestavljali komediju „Dohtorovo selo“; aš da vam istinu rečemo, mi smo čuli od toga duhtora govorit i belih i černih, ma ona prestava je vajala više nego sve, aš smo va njoj i mi ki ne štemo foje videli, ki i kakov je to čovik ta Dr. Salo, pa se malo čudimo, kako je to moguće, da je na svitu još tako sljib i zabotunanih ljudi, ki veruju jednomu „Salu“, tim ljudem su valjda vrani poplite možjani. U nas hvala Boga, osim jednoga — ki se derži najpametniji i najmudriji školan kako i kralj Salaman — nismo maćio. Ov maćio je bil na prestavi, pa se je dal čest svojim maćim njvankjem, nismo se va njega paćali, da se ne šporakamo. Mi nismo znali do sada, da je on maćio, se je deržal riservano od drugih školani, ma poj s vragu, ki bi ni pomislil,

da je i on njau . . . njau . . . , ma epur ni moga stat va koži, a da ne pokaže svoju mađnu čud i stim je potegnul na ne prezir svih pošeno misleđil Omiljan. Bilo kako mu drago i to je velik napridak kada maćio davaju za družbu; ča će na to reć Dr. Salo? S naše bandi molimo naše školane, da nam još ča prije prirede kakovu prestavu na korist Družbe; a maćio neka i napervo njavice dokler mu ne presede.

Iz Kaštelra. Pekla vakanci će se odpriti ona nova škola legina tamo doli na Krasu. Već sada mutte naši gladuhi i njihova deca našu dicit, neka hode sada u ta školu. Dica govore, da će tamo dobivati zlatna pisala, zlatna peru, knjuge, da će bit klupe pozlačene, a što ti ja znam, što sve ne govore.

To svaki pametan čovik zna, da to ne more biti istina. Oni će davati kako i do tada dicit što im je triba i kimu ter kimu razdrapanicu po koji štrac. Ali neka se dobro spameće, da oni sve ono, što u Legi dobiju da su već i dobro platili i će još platiti sto puta više, nego roba valja. Mislite da davaju za nista? To se kajonivate! Tužite se na adicijonale. Dobro vam stoji. A zašto naša škola ništa ne dava, nego onim, ki si ne moru kupiti? Jerbo ona želi, da se spasimo da budemo sami svoji gospodari a ne hlapani talijanskil framasani.

U našoj školi dobiju dica dobar nauk, ki valja više, nego svi labinjski štraci. Zašto to davaju dicit? Da nas laglje smute i da nas onda zataru. Znaće da to ne čine da vas pomoru. To im mora dobro renditi. Jer ako to ne bi delali za svoju korist, bi davali samo siromahom. Ali kad daju svim, znate da mora ništo u tom biti. Pak da daju i kuse zlata u toj školi, ja tamo svoje dite ne bi sia. Što mi valja, da mi dite tamo nauči čitati i pisati, kad ja od tiga niš ne razumim. A jadni štvajci! Šalju si dicit u rovnu. Šalju si dicit u onu fabriku da tamo načini učitelj iz Slavinci Talijane, iz lijepe slavinske krvi, črna talijanska krv. A kadli ima već ašasini, ladri i ubojice nego mrež Talijani? Ki je ubija našu dobru cesariću? Talijan! Ki je ubija predsjedata od Francuzke i talijanskoga kralja? Talijan i opet Talijan. A tako bih vam mog nabrojiti još druge stvari, keh nisu učinili drugi, nego Talijani. Čitajte foje i čete sve nač. A tako svo zlo dođde od Talijani, Bog im prosti! A kletve, ki nas je navadja? Talijani. Ki je uzeo zemlju našem svetimu ocu papi; tako da je on siala siromah? Talijani i opet Talijani. Dragi moji, vi svi, koji imate oči, a ne vidite, uši a ne čujete, čete se jedan dan kajati i pentit. Pod svoju starost čete dočekati, kako će vas vaše dica proklinjati, nad vašimi surimi vlasni sipati oštije mađone, porke, bambine, a da si budete te beside bolje zapostali, će vas hititi kamo u kantun, s obrćicami će vas štrati pred vrata s palicami će vas tuć po životu, ki se je za njih toliko namučija, pljukati će vam u lice, koje se je za njih toliko puta opatilo. A sve to, čete pitati. Dica će vam sama reći: Vi ste oće kriv, da sam ja sada nesričan. Vi ste me poslali, kad sam bija mali u talijansku školu, kada nisam čuja ništa dobriga. Tamo mi je učitelj izreza' moj jezik, ki mi ga je moja pokojna mat s mojim tilom dala, tamo sam mora zavrđi, zahititi svoj lipi slavnički jezik, i učiti se drugi, talijanski. Kako sam u školi zatajia svoj jezik, svoju viru, svoj narod, tako sam kasnije zatajia i Boga. Doša sam mrež slaba kompaniju, mrež Talijane, a daj danas, daj sutra, od pravoga krsćana su iz mene učinili crnoga djavla paklenoga. A tako ja sada nimam mira ni od Boga ni od naroda. A svemu tomu ste vi kriv oće. Radi toga budite proklet vi i vaše kosti u grubu!

Ste čuli dragi moji? E to lipo? A virujte meni, da će ova prediku već od jedan čut, ako ne budu dok je još vrime pregledali i držali s nama, ja ću finit s besidom: Proklet bio izdajice svoje domovine! Amen.

Iz Majšćice Colo-Nord-America. Od tamo primamo ovo pismo od 26. 7. 1901. Štovano uredništvo! U ovom listu vam šaljem jedan dolar za „Narodni list“ jer mene jako dopada ta list i me veseli da morem

va ovom dalekem svetu čitat va materinskem jeziku. Tako sam čital va „Narodnem liste“ da se stara talijanska jaketina deka Fritalja u „teta Jambrožija“ jadi, da je bilo jedanput 106 puti napisano njegovo ime va „Narodnem liste“. To ni niš. Neka samo čita amerikalnski slavinski foji, pak će videt koliko puti je napisan al nikako za dobro zač i ovdje svi poznaju tu staru stomanju brez dušic. Od dobraga čoveka se naimo glas dušo tuje, a od slabega još dalja.

Morate naimo znat, da je jedan maćak ki ovdje dela pred nekoliko dan van dobil od domi jednu „tetu Jambrožija“. Nam drugem je valje nos povelal da je ta gnjus prišal zač je počelo meć nami smrdet kako i kuga pak nismo znali ča nego smo tega vranice zgoreli a smrdel je tri uri dugo.

Čuli smo da se Krstić jadi na fulminanti odi sv. Cirila i Metoda. Neka se ne jadi aš pobošćivica nede vavek imet talijanskil. Jedanput su mi bili dobri hrvatski ma te seguro još bit. — Za sada gospodin urednik dosta, drugi put ču vam još ča napisat. —

Ča piše „teta Jambrožija“.

Ča nam osobito v oće pada je to, da opvut ni „teta“ prenela niš nemskega. Nego ako nima niš nemskega, ima za to jedna klombasica talijanska, ku će za siguro „el mari de la Bizella tradužit na nemski za drugi put.

Politička fukara. Bedintar štampuje na prvem mestu svoje špuđaceri jedan članak, ča ga je znel z rećkega „Novoga lista“. Bedintar je praktičan — on zumlje od drugeh foji, samo da ni njemu za potrebu pisat. Nego da vidimo ča je ta politička fukara, i ča je „Novi list“ o njoj pisal. — „Novi list“ va istinu govori protiv nekem ter nekem ljudem ki nisu na čast našem narodu i te ljude „Novi list“ zove politička fukara.

Nego „Novi list“ pokazuje prstom na tu fukaru a on to čini za to, da fukara pride va se, pak da se obrne na pravi put i da složno dela za dobro celega naroda. Takove političke fukare ima svagde, ima je va Englezkoj, ima je va Francezkoj, va Nemszkoj, va Grčkoj, va Španije, a nigde toliko, koliko va Italije. Neka mi se pokaže na primer jednoga čoveka va Hrvatskoj ki je toliko imbrojaril i toliko zavajil storil, kakoveh je učinil sam Crisp, prvi politički čovek va Italije! A Palizzolo? a oni drugi deputati ocrujeni od svakakoveh škandali! Pak homo bliže — onamo do Trsta. Talijanski deputat Anjeil ki je učinil onu smradnu porkariju va Trste, je politička fukara ale ni? Neka mi se pokaže jednoga čoveka va Hrvatskoj ki bi bil ča takovega učinil! A Mauroner; a drugi oni abrejski zavajoni; ki za svem tem, da su pogazili svoje poštenje ipak ostaju na čelu talijanske stranke. Pak da vi to fukaru!

A da ne gremo jako dugo od nas, i on sam, Krstić, ča misli da je on manja politička fukara od droge! Krstić ki se pusti plaćat stomanji i mudandi od jedne tuje ženi, Krstić ki žive dugo od svoje zakonite ženi i svojega deteta, Krstić, ki je radi političke fukarije bil sfratan z Reki, Krstić ki je gospu Resman onako fukarski nasamaril Krstić ki je već toliko puti obrnul banderu, Krstić za kega je sam c. kr. kunsiljer od governa rekai da je za beći kapac storit i takovo delo, za ko se gre va pržun — on je nič veš nego samo politička fukara, a oni ki su takovu političku fukaru imeli obraza kandidiat za bečki parlamenat ča su drugo ako ne politički fukaron?

Krstić se nudja Kranjcem. Krstića su već najbrže štufi i Talijani. To se vidi iz svega njegovega pisanja, to se vidi najviše iz njegovega načina s kem se on lije liberalnim Kranjcem. Nego Krstić zaboravlja na jedno, ča je va toj stvari od velike važnosti, naimo da dr. Tavčar i oni ki s njim drže, ako se i bore protivu klerikalnoj stranke va Krajskoj oni ostaju još davak pravi i dobri Slovenci, i ni teh beći, ki

bi ih mogli kupit, da delaju proti svojem narodu, kako to Krstić dela.

Oni su Slovenci, i ostaju Slovenci, za svem tem da njihova borba s klerikalci i borba klerikalci protiv njim ne more bit njihovoj domovine od koristi. Kad treba ustati protiv Nemcu — oni ustaju složno na negre protiv njemu, ne daju se oni plaćat od Nemca 100 fljorini na mesec kako se pusti plaćat neki Bedintar za izdajničko pisanje protiv svojem narod.

I još neć. Krstić govori, da je on sa Tavčarom solidaran. Dobro, neka gre ako je vreden malo do dra. Tavčara ale pak do kega drugoga liberalca, pak će videt kako će pasat. De resto, ako bi ga jušto oteli imet — ja ne bim imel niš proti temu, zač onputa bi razlika mej njimi i klerikalci bila ta, da bi klerikalci imeli jednoga duhtora Zlindru, doćim bi pak liberalci imeli jednoga duhtora Sala, ki mej nami govoreć, ni dostojan da duhtoru Zlindru razveže ni žuznji na postoleh.

Le colonne della Monarchia se zove klombasica; ku je Krstić va talijanskem zajike steval va zadnju svoju špuđaceru. — Mi se s tom klombasicom ne čemo puno baviti, zač znamo dobro, da će prit traducena na hrvatski i na nemski. Onputa čemo i mi reć ku god više na odgovor protiv onem nemotarijam, ke je on nutre napisal. On govori na priliku da su Talijani z Italije našim Talijanom „i fratelli d'oltre mare“. Po tom je jedan Kalabrez prekomorski brat Nineta Rožinega, brat Mužgicin, brat Kafulin, brat od Karli z Mošćenic i tako dalje, i tako dalje. Brusiskare, Imbrelari i štanjari to su sve braća od ovah našeh Talijani va Istre.

I anarhisti Caserio, Bresci, Luccheni i t. d. sve su to draga braća od našeh Talijani, „perche nel sangue stesso degli italiani è un magnanimo affetto per le genti sorelle di lingua“. — Dalje piše Bedintar: „Talijani su vavek bili verni s diti našega Cesara“. Bum! Su bili našemu cesaru verni i onputa, kada su 1859. i 1866. dezertali va Italiju? Su bili verni i onput kada su Oberdanka kupili da ubije našega Cesara? Su bili verni i onputa, kada su poslali na grob talijanskoga kralja krunu s naspisom: „Al nostro Ré!“ To je sakrabojska vernost. Onputa piše Bedintar, da Hrvati bi oteli postat Rusi. Nego jedini ki je jedanput strasil z Rusijom bil je va istinu gosp. Barčić z Reki o kem je Krstić leta 1896. pisal ove besedi:

„Barčić . . . nam prorokuje skoro štopot kozackog kopita po bečkom tarasu i prvi hitac na Visi. Pred takovim se idealizmom klanjamo, piše dalje Krstić, jer znamo da je izliv plemenite duše i patriotičnih osjećaja — — —

Kako se vidi Krstić je pred par let hvallil Barčića za one besedi o ruskom kopitu i pisal je da je Barčićeva duša plemenita a čučenje „patriotično“. On je dapaće pisal va istoj prilike da je Barčić čist kao zlato — — — A danas? Danas Krstić ne samo da napada na gosp. Barčića (ki je Krstića već od najjedanput najil i obukal, kada je ono bil v Reke brez šolda) nego on hoće da na sve Hrvate hita one besedi, keh je jedanput rekai Barčić. I ono ča je leta 1896. bilo „izliv plemenite duše i patriotičnih osjećaja“, danas je zlo djelo, tako da Krstić govori, da mu srai gredu, kada pomisli, kakovi smo mi neprijatelji Austrije. „Io inmoridisco“ bleje Krstić, on isti Krstić ki je milijon puti va Zadre i va Zagrebe zija: Zivila slobodna Hrvatska!

Nego onput su bila druga vremena — on ni bil još onputa pod komandu od Talijani, za keh sada govori „che il sangue latino polpita entro le lore vene e che quel sangue non si vende . . .“

Mi ne znamo si vende ili non si vende il sangue latino, mi znamo samo to, da je „un altro sangue che si vende per cento“ fljorini al mese. To znamo mi, i to nam tu maći, kako je moglo pri do tega, da Talijani, keh je Krstić zval leta 1896. da su „zveri“, „nemaui“, „da hodaju po blatu“ — — — „socialni reptili“ i t. d. i t. d. da su sada ti isti Talijani najjedanput postali ta-

kovi anjeli; i da „la mano ed il pensiero degli Italiani dell' Austria furono sempre puri“, akoprem gledaju tamo „ove brilla fulgida mente la Stella di Savoja ed il genio d' Italia spré le candidate immense“ ali. Bože moj, kada se čovek domisli, da je pred par let ta isti Krstić pozival sve naše Hrvate i Slovence v Istre da „zamu drvo, pak da počnu kalafatati po tom „jenju de Italia!“ Ah! Campitelli, Campitelli — ča su sve kapaci tvoji fiorini.

Z glavom va zid. Krstić piše, da bi ga Hrvati oteli sfratati z Voloskega, ma da njim to neće za rukom poč, zač njemu da je savjest čista. Mi ga pak pitamo: Je mu bila čista savjest i onputa, kada su ga ono z Reki sfratali? De resto, kako čujem, deca Voloska i Opatijska da te storit jedan protest na guveran, da se Krstića ne sfrata, zač da kemu bi oni onputa vapili: Vara che salo.

Čujte lovranski Slovinci! Va zadnju „teta Jambrožija“ va dopise z Lovrana stoji napisano ovo: „Dunke neka se naša deca vade talijanski i nemški, zajkij, ki su za nas sve kako svagdašnji kruh potrebiti — intanto, kada fine školu znaju franjko govorit...“ Ste ju čuli, vi ki se držite Slovinci! I još su va tem dopise štampane i ove besedi: „Ča te naša deca s fravaskim zajnikom delat? Ste čuli Slovinci! Tako se vidite s vami dela. Dunke vam se svetaje, da budete grji nego blago. Ja, ja zač i blago poštuje svoj glas, ki mu je dan od naravi, a Vas bi se otelo storit, da budete niže od samega blaga. Vam se govori, da kamo čete s hrvatskim zajnikom! A kamo čete pak s talijanskim jezikom? Čete morda s talijanskim jezikom poč va Odesu, va Azov, va Kronstadt, va Baltik, va Hamburg, Anversu, va Glasgow, va Cardiff? Čete poč s talijanskim zajnikom va Francu ale pak va Ameriku? Provajte poč, ma ja vas ne morem sigurat, da čete kada nazad prit. Talijani i oni, ki talijanski govore, su svuda po svete želo vijeni, omrazeni, progonjeni. Hote va Ameriku, pak recite da ste Talijani, i videt četa, kako će Vam se lač obaviti okole vrata i već ne čete videt svetla Božjega. Sam sin vašega podesti Jeletiča, kuđa je bil va Marsilje se je bal govorit talijanski, već je jednega prijatelja prosil, da mu na glas govori hrvatski, samo da ga Francezi ne bi natukli. Pak takov zajk, da se mi vadiamo i ča Vam se pari pak od one, da naša deca, kada svrše školu puli Kukumi, da znaju govorit franjko talijanski i nemški! Koliko besed, toliko laži. Sami školski inspektori su rekli, da tako injorante deca, da još nisu videli, kako va Lovranskoj talijanskoj škole. Tamo deca da ne znaju upravo niš. I ona deca, ka imaju najbolju glavu ne moru niš naučit, zač prije, svega školi ne vajuju ni pipi tabaka, a drugo decu se zapušta. Zač Vi Slovinci ne znate još zač vam vaša gospoda govore, da daste decu va talijansku školu! Oni vas gone, da daste decu va talijansku školu za to, zač znaju već naprvo, da Vam se deca ne te niš koristnega navadit, zač se vade va zajlike, kega ne razumeju i tako ostaju za vavek tupi i bedasti, a to i žele vaša gospoda Taljani — oni žele, da Vam deca bude tupi i bedasta, samo da ih moru kasneje gazit po svojoj volje. O sada još neč. Najdite mi tega otroka, ki kada je svršil lovransku školu je naučil franjko govorit nemški! Pitajte malo decu po vanjšćine, koliko ih zna samo franjko čitat nemški. Ni jednega ne čete nać. Pitajte malo deca, da vam štore jedan najlaglji račun. Nete ga znat storit — z jednum besedun — lovranska talijanska škola je jedan magazin najtrabasteje injorance, a zač to? Zač roditelji puščaju, da im se materinski zajk bita poč nogi.

I talijanski trubili pitaju, da ča će neki s hrvatskim zajnikom delat. Hote malo po Istre, hote malo va Trst, va Beč va ministarstvo, pak čete videt, da samo oni impjegati moru dan danšnji lepo naprvo poč, ki znaju hrvatski. A da mislite, da bi Krstić dobival 100 fiorini na mesec od Taljani, da ne bi znal hrvatski? Kako bi on pisal „tetu

Jambrožiju“ da ne zna hrvatski. I zato bi Krstić jako pametno storil, da zahteva, da se va svih školah va Lovrano neć hrvatski, zač ako se ne bude učilo hrvatski, ki vrag će mu čitat njegovu „teta Jambrožiju“?

Matina se tuži Jožine, da je Kastavski komun stavil tasu na pasi. A ča bi pak rekao, da bi ta isti komun stavil tasu i na mački? Ala ma bi Brežani i oni neki Rukavčani njavkali. Barba Tončić.

Leta 1898. pod kapitanom Fabiani ni se „Teta Jambrožija“ smela štampevat v Reke zač da je to protuzakonito. Sada se pod kapitanom Scarpa sme „Teta Jambrožija“ štampevat v Reke, premda se od leta 1898. nisu niš promenili zakoni od štampi. — Kako je to moguće?

Domaće viesti.

Škola na Voloskem. Čera je bilo upisivanje dece va škole Družbe sv. Cirila i Metoda na Voloskem. Upisal se je lepi broj muških i ženskih, zač valja znat, da naša nova škola je za mušku i za žensku decu. — Svi se čude, kako je lepa sala za školu, alotreke ona talijanska konoba dole puli mora. Dobro bi bilo da se upiše i više ženskih — zač onputa bi se dobavila jedna učiteljica, ka bi naše malice vadiła plest, šit i krojit. Upisivat će se moć svaki dan — a petak i subotu va podestarije. Kasneje pak va škole pul sv. Roka. Još neč: *Sirovašna deca te dobit knjige za niš* — tako da im se ne treba bat nikakovega stroška. Ala svi va našu školu!

„Sokol“ — pozor. Buduć se konstituirajuća skupština „Sokola“, sazvana za subotu 24. t. m. radi istodobne predstave supruža Gavrilović nije mogla obdržavati, podpisani privremeni odbor sazivlje ovim novu konstituirajuću skupštinu društva „Sokol“ za Volosko-Opatiju, koja će se obdržavati nedelju dne 1. septembra 1901 u 8 sati na večer u čitaonici „Zora“ u Opatiji.

Vela slava va Mošćenica.

Mošćenica gradu

Ki ste na vršiću

Nutre mi je mlada...

Pst! dosta je tega, mislim da vidim mojstaru kada mi govori: — Uća vredno, ča ti se jedna mlada. Nego ja sam to napisal, zač nisam znal kako počet. I va istinu — moja je glava tako puna svega onega ča sam nedelju tamo čul i videl, da mi je teško čepat kraj otkuda bim počel.

Najprvo valja skazat svaku čast onem ki su se zmisleli kupit onu lepu kuću i otvorit va njoj „čitalnicu“. Za to samo njihovo delo zaslužuju, da im se imena zapišu zlatnem slov. Jer va istinu lepo su delo učinili, kada su na čast našega naroda zeli na se onn starinsku kuću od časne one i svakega štovanja vredne familije Lazarić.

A fanjska je to kuća. Koliko njoj valja samo ona šterna otkuda se uživa pogled, kakovega nima nijedna kuća va Mošćenica! I od te šterne te naši vredni Mošćeničani moć gledat okole svega Kvarnera i njihove oči te se sustavit na stotine večeš i manješ mesti, va keš žive narod, ki govori isti jezik kako i oni, ki ima jednaku misal kako i oni, lepu i svetu misal obranit od tudjega vraga ov naš lepi domaći prag i ne dat tudjincu razbojniku, tatu i Kalabrežkom čarlatanu, da nam ov nas lepi kraj zame i da nam ovde gospodar. A kada budn naši Mošćeničani gledali okole po Kvarneru, koliko ima sveta ki s njimi jednako misli i osjeća, onputa te se čuti i oni sami jači i pripravjevi skočit na talijanskoga vraga čim bi se pokazal na „Veleh Vrateh“ na oseh fregadah i karocadah, delaneh na čug ki ne će bit nikada splaćen. I gledajuć sva ta mesta na okole naši će ljudi očutit, da ih s njimi veže nekakovo bratstvo. A pečat temu bratstvo već je učinjen — a učinilo se ga je pasanu nedelju na 25. ov. mjeseca.

Na glas, da će se va Mošćenica odpret „čitalnica“ va sveh se je našeh mesteh pojavila želja da se na dan otvorenja najđu va starem Mošćeničkem gradu. I prišlo je sveta sva sila. Placa je bila krcata karoc bilo ih je jedno trjest, a dole va Drage ne jedan nego dva vapore. A koliko barak, koliko velocipedi, koliko vozi, omnibusi — a to sve krcato i prekrcato ljudi. A prišlo ih je i hodeć. Inšoma sveta kao mravi. Ke Andrejna! tu je cela vojska!

A otkuda svi ti ljudi? A sve domaći. Za Mošćeničane se ne govori — za njih se je i prvo znalo da će ih bit puno. Ale puno je ljudi bilo z Reki, z Lovrana, z Beršeca, z Lepreica, Opatije i Voloskega, a preko stotine njih bilo ih je iz naše stare Kastavšćine! Prišlo je pjevačko društvo „Sloga“ iz Zameta, „Vila“ iz Kastva, ja i lep broj pjevači i pjevačice iz Rukavca, Mihotić i Francić. Z jednum besedum Kastav se je pokazal i ov put kako vaveki, da je zaslužil ime stare naše fortice. — Ale kakoveh ljudi! A kakoveh frajlje. Sve sami bombončići. Ja mislim da nam ni trebe spomout, da je bil mej temi ljudi i dični naš zastupnik gospodin Spiničić. On mora bit svagde kada god je kakova narodna slava. On je prvi prijatelj puka. Ale za to i puk njega ljubi i kada god hodi tu se ne čuje drugo nego: Živio Spiničić! A tako mora i bit!

Z Reki je prišal g. Fran Supilo urednik „Novoga lista“. On je rodom iz Dalmacije, a govori kako i mi — za to je on naš pravi brat i kako brat je i prišal na našu slavu. Neka ga Bog poživi!

A prišal je i Kastavski podešta gosp. Miro Jelušić sa svojom gospodjom, ka se je va Mošćenica zigojila, pak je prišal i naš gospodin Mondo z Beršeca, g. Katalinić Jeretov iz Zadra, g. dr. Janečić z Voloskega i ča ja znam ki su sve prišli.

Nego tu našu slavu je počastil i jedan veli gospodin Čeh — dr. Herold sa svojom gospodjom. To je on znameniti deputat va bečkem parlamente, o kem toliko foji pišu. On je veli prijatelj našega g. Spiničića. Tega gospodina a i drugu gospodu iz Česke naši su živo pozdravili i pleskali im jako a naši „Lovorai“ zapjevali su im česku pjesmu: „Byvali Čehova“.

Kad smo se tako svi skupili, šli smo va salu od „čitalnice“. Prava lepota je ta sala, a i dosta mesta je va njoj. I tu sa pozornice pozdravil je gostove predsjednik veleč. g. A. Puž. Z lepemi besedami je iztaknul važnost „čitalnice“, on je napomenul kako moramo da budemo svi na okupu, ako ćemo se obranit proti tudjim — a rekao je i to, kako je mej nas prišal jedan smutljivac žigovo ime ni vredno ni spomenut, ki bi nas rad zručit tudjincu.

Govor g. predsjednika bil je popraćen sa burnim pljeskanjem. A tako se je pljeskalo i vrednem tamburašem, predstavljajem i predstavljajicam kao i onom mladom gospodinu, koji je onako lepo deklamiral pjesmu „Domovini“ i onoj frajljici ka je onako mlo deklamirala pjesmu „Kugina kuća“. Sve je bilo lepo, da ne more lepše. A kako ni mogal on silni svet vas va salu, razdehili su se ljudi, pa su neki od njih pjevali gore na pode, drugi na sterne, treći va/sale a četvrti vane po grade. Inšoma naše Mošćenice kako da su oživela. A kad je zanocilo oni ki su z vapori prišli šli su va Dragu pozdravljeni od našeh va Mošćenica. A dokle su se vapori pripravljali ča poč, hitali su na sterne od čitalnice vajer raketi a na zidić od iste šterne su se postavili Sušćki muzikanti, ki su sopli „Lepa naša domovino“ i druge pjesme.

Malo po malo počele su ča hodit i one karoce na place, ale va čitalnice je ostalo još puno sveta, ki se je zabavljal do zori. I tako se je svršila ta lepa zabava, ka bi moral nekim našim ljudem odpret oči. Oni bi morali videt, da je svaka sila za vremena i da nas ima previše, a da bi nas nekoliko Kalabrežkih mrcina mogio strt. Mi ćemo ostat ča smo — pak Bog.

Nego spomout moramo, da naši gosti nisu va celo vreme ča su bili va Mošćenica čuli nikakove pogrdne besedi. Jedina ka se je tu i tamo malo zirigala bila je ona

pijana mešnica, ali ki bi nju abadali, kada se zna da ono govori z nje rakija i vino.

A sada Mošćeničani na delo! Pokažite da se vi ne bojite ni Kafuli ni one pijane torbe va Mošćenica — sve ča je dobro i pošeno je s Vami — a ča ni još — to će bit — ja vam veru dam; poznaj ja naše ljude — oni nisu zločesti, oni su samo malo sućeni. To će pasat, i našim Mošćeničam će se ta put rodit lepo i sjajno sunašće sreće mira.

A ti lepa naša „čitalnica“ cvati i napreduj na čast i slavu našega puka i gledaj da pod svoj krov skupiš po vremenu i drage koji te onputa imet prilike videt, da mi nismo onakovi, kakoveh nas predstavljaja va svojoj strace plaćeno peró plaćenoga Krstića i njegovoh afrikanskoh pajdaši Živila naša čitalnica va Mošćenica.

Deca va školu. Vakanci su svršili. Valja se pripravljat va školu. Lani su naše hrvatske škole imele najveći broj dece, pak se pouzudano nřamo, da će bit tako i ovo leto. I pravo je tako. Najprvo smo mi, naša škola i naš zajk. Svaki čovek, ki ima zrno poštenja ljubi i poštuje najviše svoj zajk i neće pustit, da se ta zajk zatara. Osim tega još dava veće vrednost našim skolami i to, ča su iste bile pohvaljene radi jako dobrega napredka i reda: Ki zna, ako će bit ovo leto još ki na s, ki će pošljat decu va talijansku kolud. školu na Volosko?

Vjenčanje. Jučer se je vjenčao u Voloskoj crkvi gosp. Bogdan pl. Tučić sa krasnom gospodjom Marijom Ljubić. Vjenčao ih je monsign. Vinko Zamlić. Bilo u sto dobrih časova.

Suprzi Gavrilović. U petak i subotu na večer priredili su nam ti vrli umjetnici lepu zabavu. U petak su predstavljali „Graničare“, a u subotu tri manje igre, od kojih su se osobito sviđele „Bračne bure“. No najveći uspjeh polučili su u „Graničarima“. Pravo je čudo, kako su mogli oni sami odigrati ona inače tako obsežnu igru. U tome su oni izbili kao pravi vještaci. A kako je u njih teklo sve naravno: Tko bi na primjer bio mogao ni psumljati; da je Karolina i Maca jedna te ista esoba? A gosp. Gavrilović? Čas Andrija, čas Grga, čas Joca, čas obrstar — u svakoj ulozi na svome pravome mjestu, rieču pravo čudo. Prekrasan i vaudredno potresan je bio onaj prizor: tako, da moramo biti upravo zahvalni našim umjetnikom, koji su nam priuštili tako krasnu užitak.

Prvu večer su igrali između čina Mitrovački tamburaši i zasluživali tu već samu po sebi krasnu večer svojim liepim udaranjem i pjevanjem. Svjeta je bilo na jednoj i na drugoj zabavi sva sila, tako da nije bilo ni mjesta za sveh u dvorani, što najlepše pokazuje kako smo mi kulturno napredovali. Mi čestitamo našem občinstvu a osobito našoj mladeži iz Voloskega i Opatije, koja je bila na tim prestavama tako krasno zastupana, pokazujući da ima smisla za hrvatsku umjetnost. Samo napred tako.

Odprta cestarska službe. Ces. kr. namjestništvo raspisuje konkurs za mesta cestara za Kantrida, Ikn, Puharsku, Medveju, Matulje; Vašansku. Službom cestara za ta mesta spojena je mesečna plaća od k 45. Nekon deset let službe more se, ako se postane nesposobno za službu dobit penziju od 40 heleri do 1 kruni i 8 heleri na dan.

Ki misli prosit za ove službi mora znat čitat, pisat i govorit hrvatski i talijanski. Prošnje imaju se poslat na c. k. namjestništvo do 8. septembra.

Meštričina Pogan je bil neki dan v lke, pak kada su ga videla ikarska deca, počela su za njim vrišćat: Salo, salo, salo! To je trebada zato, ča je Pogan na velocipede neki dan razparal bregesha, pak mu je vanka prišal kes sala. Vara che salo...

Više sjedala. Mnogo gostova u Opatiji tuži se, da u parku pred vilom „Angiolina“ imade premalo klupa. Kad svira pred „Angiolinom“ glazba, tada su sva tamo nalažeća se sjedala zapremljena, a sve puno ljudi mora okole poslušat glazbu stojeć. Mnogim to stovanje dolija pak idu ča i tako radi pomakanje sjedala moraju štrvovati

liepi užitak glazbe. Mislimo, da bi ravno-
teljstvo lječilišnih zavoda vrlo lahko moglo
doskočiti ovomu zlu. Nadležnim faktorom
preporučimo ovu poslovu utemeljenu pritužbu
na brzo vršenje.

Živilj Senjani, Kraljevičani i Bakrani.
Na kraljevu 18. o. m. prišal je va Senj va-
por „Velebit“ od Ungaro-croata, z magjar-
skom banderom na jarbole od prove. Kad
je vapor koštal na rivu sakupilo se je puno
sveta, pak su svi počeli vrišćati neka se
magjarska bandera spravi, zaš da njoj po
zakone nima mesta va Senje. — Kapitan od
vapura hoće se nemira majnal je tu magjar-
sku banderu. Na dan sv. Stipana kralja 20.
o. m. je opet prišal ta vapor va Senj z ma-
gjarskom zastavom na jarbole od prove. Se-
njani su opet demonstrirali. I pravo imaju!
Magjarska proždrljivost je već prevršila mēru.
— Magjari bi hteli, da je već cela Hrvat-
ska i celi svet magjarski. — Sramotno je,
da tu magjarsku proždrljivost podpomaže
od ungaro-croata, va koj je puno Hrvati. Ne-
delju na 25. o. m. je pak bil z vaporem od
ungaro-croata „Stefanija“ izlet iz Kraljevice
Bakra i Reki va Mošćenice — Kraljevičani
i Bakrani zahtevali su od kapitana da digne
na jarbol hrvatsku trobojnicu, kad je naimē
vapor od ungaro-croata i kad more va
Hrvatskoj dignuti magjarsku trobojnicu, bi
moral dignuti i hrvatsku zaš drugacije je
smēšno da se zove ungaro-croata. — Kapi-
tan od „Stefanije“ ni htel zadovoljit želje od
Bakrani i Kraljevičani pak se ni ni va Ba-
kre ni va Kraljevice htel nijedan ukreat na
vapor, tako da je šal prazan va Reku.

Ungaro-croata dobiva najviše beći s
hrvatskemi ljudi v Istre, Hrvatskoj i Dal-
macije pak bi morala imet i malo obzira
prama Hrvatom. — Ljudi od ravnateljstva
ungaro-croata teraju stvar tako dugo dokle
budu prišli narod da sam učini jedno pa-
robrodarsko društvo za naše Primorje i Dal-
maciju. —

Talijanske steparije. Volosko-opatijški
Kalabrezi pripravljaju se za buduće občinske
izbore na Voloskem. Neki dan su imeli v
Opatije nekakov pogovor da odlučē kako te
za ti komunjški izbori agitirav, da bi njim
se kako posredilo stirat s podestarije naše
domaće reprezentante i začuť nutra one fu-
rešte, ki su opatijški kažu a remengo hi-
tili. — Mej drugemi stvarami su se pogo-
varali, da se na Voloskem i v Opatije ne-
more već ljude varat i buniat, da će ih Hr-
vati prodat pod Hrvatsku zaš da Hrvati
imaju već sedam let podestariju v rukah,
pak svejedno da nismo još spali pod Hr-
vatsku. — Na mesto s tam bedastim pro-
dajum pod Hrvatsku odlučili su, da te puk
buniat i varat, da ako kod ovih izbora Hr-
vati predobē, da neće već bit v Opatije
mesto od kuri i da neće već prit ovamo fa-
rešti pak da ćemo svi propast i osiromašet.
Ste vidili malo razbojnika a? Oni znaju do-
bro, da je Opatija postala mesto od kuri,
provincijalnem zakonom, da samo dieta
istarska (dakle Talijani) more te zakon pro-
menit i da Hrvati nemoru puli tega niš, pak
da i moru da nebi tega za niš storili zaš
bi i sami propali. Oni to dobro znaju nego,
svejedno se nadaju, da će nač kakovega čuka
ki će njim to verovati.

Mi preporučamo našem ljudem da dobro
paze ča mački okole delaju i govore pak
da sve ča doznaju kemu od naših ljudi
jave, da se te lažnjive i razbojničke mačke
ki tako puk varaju bune i uznemiruju more,
sudu zručit. Već ih je nekoliko zaradi ob-
činskih izbora na Voloskem sedelo va hladu,
a mi se nadamo, da ćemo još kega nutar
spravit. A ja! Neka se svi Zavate, svi Un-
tantini, svi Salo postave na glavu, oni neće
nikada dobit v ruki volosko-opatijšku po-
deštariju. Ča njim ni dosti da su šundrali ka-
žin, ča bi hteli šundrat i naš komes? Če
vam se ga dat! Ne mislite, da se ovde
ljudi bedasti i zalupani kako neki rukavački
i brežanski mački. Zamarija.

Istria Italiana (17) Da je Tršćansko
glasilo irendentaš onaj „Piccolo“ postao već
„fainozan“ nesled svoje blasfemije i svojih
bomba je stara stvar. Njegova publika ima
dobar želudac, da probavi lahko svaku laž

i nejsmradnije njegovo blato je za tu pu-
bliku — čokolada.

Ali da takove rđjave bombe v svijet
„frea“ kao što zadnji put je više nego —
colmo, kad se je naimē nabacivao svojim
najgrijusnijim blatom v svojoj fanatičkoj bla-
znosti na Vatikan radi konventa sv. Jeroni-
nima tvrdeć, da je isti stavio takorekud
Velehrvatsku sa svojom bulom od 1. au-
gusta o. g. ubrojv iz Hrvatsku, Slavoniju,
Bosna-Hercegovinu, Dalmaciju, takodjer —
(euhšajte!) Italijansku (?!) Istru. Pa da
nije to lopovščina!

Jesi li čuo — Dr. Salo, — altroche
Istra istarska. (To možeš dakako samo tvojim
rukavačkim mačkom i trubilom ubijati v
šuplje tikve). Gđe su ti tvoji Slavinci. Dove
sono quegli slavi illirici?

Da, da naše ogromne dvije trećine
pučanstva v Istri ne obstoje za sinove 2000
ljetne „brutire“, koji škole i žude tamo
preko u „blaženu“ gladnu patriju Italiju.

Mi se zgražamo a istodobno sažalju-
jemo ove arlekinne, koji se po cijelome svijetu
odlikuju kao veliki ignoranti, anarhisti i
„našasini“.

Badava urličete kao gladna pseta, mi
vas se ne bojimo znajuć dobro, da je to
vaše biesno urlikanje za nas dobro znamenje.

Krstić pozvan na raport. Aha! Aha!
sada će on videt vranica, sada, kada ga
zove Kampitelli na raport. Stari Kampitelli
je naimē doznal, da je Krstić pred par let
o njemu pisal, da je „imbambinido“ i „zvišel“.
Kako ne bi nijednemu pravo bilo, da mu
neki zmera „imbambinido“ i „zvišel“ tako ni
ni staremu Kampitelli. Stari Kampitelli go-
vori: Ja sam već zali starac, prigovoriti mi
ne more nijedan niš, da pače i sami hrvatski
deputati me staju i štimaju, a jedan Be-
dinter kega ja plaćam, da će naimē govorit,
da sam „imbambinido“ i „zvišel“. Čekaj ti
malo — ču te ja navadit krijanci. I kako
čujemo, Krstić mora sada staremu na raport.
Čemo videt, kako će se to svršit.

Kafulin školani va Drago Mošćenickoj.
Na drugem meste opisujuemo lepu slavu, ka
je bila nedeľju va Mošćenicah. Kad su na
9 ur večer imeli vapori s kem je prišlo
preko 400 ljudi poč ča i kad su se naši
ljudi ukrcavali, skupila se je skoro sva mu-
larija z Drage na ceste zgora rivi pak je
po ordinu od kaful počela vrišćati, kako da
ju paraju i kantati „Nella patria dei Rosetti
non se parla ke talijan“. (A koliko ih va
Drage zna samo četire besedi reć talijanski
prez fala?) Neki mulci su vrišćali „urra“
kako da smo va Rusije a neki opet su go-
stom, ki su na vapore bili zmerali Hrvati
ovo Hrvati ono, da je bilo grdo čuti. Na
vaporeh bilo je puno šurešt i čehi i Nemač
pak su nas pitali, da ča su va Drage divi
ljudi, kako va Afrike, da se tako grdo po-
našaju. Mi smo njim odgovorili, da nisu bili
prvo divi nego, da su v podvleli od kada
su se spravili z jednem Afrikanom, Čulu
Kafrom, ki je va Afrike divi ljudi takal
kako blago. Naši su na te provokacije od-
govarali pivajuć lepe hrvatske pesmice i
pozdravljajuć dražke kalabreze s mačjem
podzravom „Salo“. Neki Dražani bi sve
Hrvate pojili na salatu, ma su njim dobri
hrvatski beći. To se je najbolje videlo kad
su vapori va Dragu prišli i kada su pašjeri
s barkami skrcavali. Onputa nisu dražki
kalabrezi rekli, da neta hrvatskih beći.
Čemo znat se regulat jedan drugi put.

Zaš se deca na Voloskem ne daju Pa-
ganu va školu? To je zato zaš on ni još
abiltan za meštra, zaš mu fali izānem od
pratikki, a deca ka znaju da osobito va škole
služi više pratika nego gramatika, ne daju
se nikako temu meštru, ki još nima praktikki.
Pak da ni su deca pametneja od nekih ter
nekih roditelji, ki ne gledaju kako im se
deca čē, nego samo da im kad fine škole
znaju reć: Mama gvarda come fa
plavat kvel brodić in kailić.

Zar vojska izmed Italije i Austrije?
U jednoj jako ozbiljnoj novini, koja iz-
lazi v Beču, tiskan je dopis iz Rima
sljedećega sadržaja: Na obljetnicu umor-
stva kralja Umberta, dne 29. augusta,
bio je mnogobrojan sprovod po Rimu,

kod kojega bijahu zastupane sve stranke
talijanske, medju njimi i Garibaldinska.
Osim ljudi stranaka v Italiji, bile su
na sprovodu takodjer deputacije iz Ti-
rola, Primorja (Trsta, Gorice i Istre) i
Dalmacije. Kad su te deputacije dan
prije dne 28. augusta pod večer sa svo-
jimi talijanskimi trobojnicami prolazili
po trgu, na kojem se nalazi palača au-
strijskoga konzula, spustile su svoje
zastave i klicale razne poruge proti
Austriji. Iste deputacije pozdravljale se
je dne 29. augusta jako živahno i srdačno
za vrijeme dvorskkih ceremonija... Do-
pisnik iz Rima dodaje k tomu, da i jako
ozbiljni političari v Rimu misle, da bi
moglo doći v nedalekoj budućnosti do
vojske Italije proti Austriji. Mi pako
dodajemo k tomu, da bi onda Austriju
proti Italiji branio Bennati i njegov ad-
jutant Krstić i svi osobito oni, koji su
v toliko poduprli izbor Bennatov v ce-
revinsko vijeće, da se ga bez prigovora
zove javno c. kr. kandidat... Da bi
moglo doći do te vojske Italije proti
Austriji zaključuje rimski dopisnik one
novine takodjer iz držanja oficijelne
Italije naprama irendentističkim strankam.
Sve to, veli na dalje ona novina, imalo
bi potaknuti austrijsku vladu, da ne-
prekidnom brigom za gospodarski i na-
rodni boljak slavjanskoga pučanstva na
jugu monarhije kriepi vjernost i ljubav
toga pučanstva.

Bog zna hoće li austrijska vlada
čuti i slušati savjet one novine koja se
u Beču njemačkim jezikom tiska.
Dosada, već desetke godina čine austri-
janski vladajućki krugovi, prerazne ob-
lasti i mnogobrojni činovnici baš pro-
tivno od onoga što njim savjetuje onaj
list. Oni svagdje i v svakoj zgodi čine
sve moguće proti gospodarskom i narod-
nom bolju slavjanskoga, hrvatskoga i
slovenskoga pučanstva na jugu naše
monarhije; i svagdje i v svakoj zgodi
sve moguće za gospodarski i narodni
boljak Talijana; pače rade u prilog
sami Talijana iz Italije a na zator
naših, kao da bi htjeli zatriti i vjer-
nost i ljubav našega naroda prema
svojoj kruni.

Mi neimamo vjere u to, da bi pro-
gledali ili htjeli progledati austrijski
vladajući krugovi. Zna se da u nekih
današnjih pokrajinah kraljevine Italije
nisu progledali dotle dok nisu te po-
krajine postale u istinu pokrajine tali-
janske kraljevine dočim su do tad pri-
padale našem cesaru i kralju.

Talijanski socialisti i talijanski irenden-
tisti mej sobom. Kako je poznato goveran
je predložil istarskemu saboru da se istarski
sabor i junta prenesu iz Poreča va ki drugi
istarski gradić. Talijanski deputati istarskega
sabora nisu složni kamo bi se sabor ili junta
prenesla. Neki od njih bi hteli va Kopar
neki va Rovinj, neki va Pulj a neki bi na-
voleli da ostane va Poreče, da moru i na-
prvo pljavat i rigat na naši deputati. Pred
nekoliko dan su neki va Pule jezavali jednu
skupščinu i na istoj odlučili da se prosu gu-
veran da prenese sabor iuntu va Pul. Na
toj skupščini su bili i puljski socialisti. —
Neki Talijani irendentisti su ih na skupščini
špotali, da nisu dosti Talijani nego da drže
s Hrvati. Radi tega su se pokle čapali mej
sobom njihovi foji socialistički „Proletario“
i irendentistički „Popolo Zuccone“. „Prole-
tario“ va svojem broje od 21. o. m. povedel
ih je onom od „Popola“ sirovih i kuhaneh.
Na koncu svojga pisma pak njim je ovako
zakantel.

„Ča niste vi morda veći Hrvati nego
„mi, vi ki va svojev fojeh štampujete ra-
čuni družbe sv. Cirila i Metoda za Istru i
„tako pokazujete svetu lepe uspjehe tega
„družta“? Niste vi veći Hrvati, ki va vašem
„gabinetto di lettura z dr. Krstićem naz-
„dravljate fiducijarom iz Liburnije (ovi su
„najime Talijanoni spasili petu kuriju op. sl.)
„i šnjim se derete vrišćać „Živio“? Ako je
„vam dopušćeno za vašu stranku (talijansku
„op. sl.) držat va službe Krstića i štampvat

„Prava Naša Slogu“ zaš se ne bimo mi
„mogli služit jednoga Kristana? (Kristan je
„rodom Slovenac a sada vodja socijalista va
Trste.) Ovo je opet jedan novi dokaz, da
je Krstić va službe od Talijani i da Talijani
za svoju korist štampavaju „Tetu Jam-
brožiju“.

Nesreća na delu. Danas na 10 ur je
pala opuka na glavu Antona Kalčića, težaka
va novoj kuće g. Rudovića. Se nadamo da
mu ne će niš slabega bit.

Oganj. Subotu za polne je va „Kvar-
nere“ gas prouzročil mali oganj. Škodi je
malo.

Mali razgovori.

M. — Ča da Mazzapadru padavica
škodi?

J. — Ki ti je to rekal?

M. — Nijedan, nego sam to promisiel,
kad sam ga neku noć videl va Cernikovec
raztegnjenega na sred cesavske cesti va
prahu kako jednoga turopoljca.

J. — Dragi ti, ni mu to naškodila pa-
davica ne, nego ti je on čapal va kumpanje
sa Salom po staroj navade jednu balotu nu-
mero uno.

M. — Ča uža on imet takoveh balot?

J. — A ja, svaku šetimann dva puta
se po ceste valja.

M. — Auf! ki lepi čovek.

J. — A ja vreden kumpanj Sala!

Ki nam je ča poslat.

Uprava „Narodnoga lista“ primila je
nadajle u ime prodplate za celiu godinu od
g. Inocenta Stanger, A. J. Volosko, Franjo
Persić Chicago po k 8, Ivana Zmajila Rieka
k 4, Josip Širola Majestic Colo 1 dolar, Jo-
sipa Mavrić Jurdani k 3.

Za pol godine platili su: Ivan Fran-
ković Rubeši, Mate Trinajstić Vozišću po
k 6, Ivan Vrabec i Ivan Žiganto Kastav po
k 5, Kazimir Jelusić Kastav za 2 iztiska
k 8, Tomo Kumičić Beršec, Hrvatske Čita-
onice Mošćenice i Pođvežice, Ljudevit Tri-
najstić, Afrid Josip, Benedikt Rajčić Vo-
losko, Francka Žigulić, Konstantin Ježica
Opatija, Niko Žic, Petar Juretić Kastav,
Anton Lončarić Silo, Higin pl. Persić Lo-
vran, Vjekoslav Sincić Matulji, Prebilić Jo-
sip, Pasjak po k 4. (Sliedi.)

Razne vijesti.

Put oko zemlje. Dva Franceza skome-
tili su, ki će brže proputovat svet i brže
prit va Pariz. Jedan od njih neki Gaston
Stiegler vratil se je predporeče sriede živ i
zdrav nakon 64 dan i 4 ure putovanja. Za
pravo bil bi došal va 63 dni i 10 ur, da ni
va nekem meste zakasnil železnicu za cigu
jednu uru, nego s komesju dobil je i ovako,
zaš njegovoga protivnika ni još čut a niti
videt. —

Lepi prijatelji. Ovi dni je va Durace
v Albanije jedan talijanski meštar va tali-
janskoj škole dece povedal od Viške vojske
va koj su leta 1866. bili od naših Talijani
potučeni. Puli tega povedanja je talijanski
meštar tako grdo ofendil Austriju da je au-
strijski konsul ki je bil ta hip va škole
moral poč vanka i proteštal kod talijanske
vlade i zahteval da se tega meštra odpusti
iz službe. Takovi su ti talijanski prijatelji.
Austrija njim je samo dobra za „fliku“ nosit
čā od nje. Ako pak moru proti njoj rigat
svako zlo onputa su najzadovoljniji.

Javna zakvala.

Podpisani konsorcij zahvaljuju se
ovim sl. banki „Slavia“ u Pragu što
je putem svoga zastupnika za Volosko-
Opatiju g. Samuela Vladiskovića, točno
izplatila štetu nastalu istomu konsorciju
usljed vatre nastale dne 9. augusta
1901. u pisarni Tiskare u Opatiji.

Opatija, dne 20 augusta

za V. Tomičić i dr.

Rade pl. Marochino.